

Liperin kunnan lausunto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen alueellisiin järjestämissuunnitelmiin Liperin kunnan osalta

Lausunto koskee Liperin sotekeskuksen alueen järjestämissuunnitelmaa

Yleistä

Johdannossa mainitun palveluverkon ja palvelujen tuotantotapojen uudistamisen ensisijainen tavoite tulisi olla asukkaiden laadukkaiden palvelujen varmistaminen.

Järjestämissuunnitelmassa näytteenotto ja neuvolapalvelut on kirjattu vain Liperin kirkonkylälle. Näytteenottopalveluiden toimipaikkojen karsiminen muista taajamista tulisi korvata esimerkiksi liikkuvien palveluin.

Vähintään äitiys- ja lastenneuvola tulisi olla myös Ylämyllyllä heti, kun siihen sopivat tilat löytyvät. Liperin kunta pyrkii osaltaan edistämään kustannustehokkaan tilaratkaisun löytymistä äitiys- ja lastenneuvolapalveluiden palauttamiseksi Ylämyllylle. Kasvatus- ja perheneuvolapalveluiden säilyminen Ylämyllyn alueella olisi myös tärkeää. Viinijärven uuden koulun ja peruskorjattavan päiväkodin yhteyteen on yhteistyössä Siun soten kanssa suunniteltu tilat neuvola- ja opiskeluhuollon palveluille.

Ylämyllyn hammashoitolaan tehtiin vuonna 2023 Siun soten toiveesta sisäilmaremontti. Järjestämissuunnitelmassa hammashoitolan todetaan toimivan siihen saakka, kunnes korvaavat tila ovat käytettävissä. Ylämyllyllä tulee jatkossakin säilyttää suun terveydenhuollon palvelut vähintään lapsille ja koululaisille. Yhteiskunnan varojen järkevän käytön kannalta juuri remontoitusta kohteesta pois siirtyminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Tavoitteisiin pääsemiseksi digitaalisten palveluiden roolin korostaminen luvun neljä mukaisesti on kannatettavaa. Hyvinvointialueen tulee kuitenkin riittävässä määrin tukea digitaalisten palveluiden käytössä ja huolehtia myös digipalveluiden ulkopuolelle jäävien sote-palvelujen saamisesta.

Koulu- ja opiskeluhuollon säilyminen lähipalveluna on tärkeää ja se on järjestämissuunnitelmassa hyvin tunnistettu.

Liperissä toimivan vastaanottokeskuksen asukkaiden hoidontarve lisää palvelujen tarvetta Liperin sotekeskuksen alueella, mikä tulisi ottaa järjestämissuunnitelmassa huomioon.

Yksityiskohtaiset kommentit

Luvun 5.1. kolmanteen kappaleeseen (s. 7) tulisi lisätä kannettavien hammashoitoyksiköiden ja Heinäveden sote-aseman lisäksi Liperin sote-keskus ja Ylämyllyn hammashoitola, jotka puuttuvat kokonaan.

Luku 5.1. mielenterveys- ja päihdepalvelujen osio (s. 7)

Mielenterveys- ja päihdepalveluja tulisi pääosin toteuttaa lähipalveluna, ei etäpalveluna, kuten järjestämissuunnitelmassa todetaan.

Luku 5.1. neuvolapalvelujen osio (s. 8)

Ylämyllyllä tulisi olla vähintään äitiys- ja lastenneuvola, kunhan sopivat tilat löytyvät. Lastenneuvolapalveluille on tulossa tilat Viinijärven koulun yhteyteen. Molemmat tulisi lisätä järjestämissuunnitelmaan, vaikka tilat eivät vielä olekaan käytettävissä.

Luku 5.1. näytteenoton osio (s. 9)

Näytteenotto on todettu lähipalveluksi, mutta sen tuottamispaikaksi on Liperissä mainittu vain sote-keskus. Jos näytteenotto loppuu Viinijärveltä ja Ylämyllyltä, tulisi Siun soten huolehtia liikkuvien näytteenottopalveluiden saatavuudesta, jotta järjestämissuunnitelmassa mainittu tavoite iäkkäiden, liikuntarajoitteisten, harvaan asuttujen alueiden ja reuna-alueiden huomioimisesta todella toteutuu.

Luku 5.1.1. Terveyspalvelut Liperin sote-keskuksessa (s. 9)

Äitiys-, lasten- ja ehkäisyneuvolapalveluja järjestetään Liperissä *ja Ylämyllyllä* arkipäivisin *sekä lastenneuvola Viinijärvellä tarpeen mukaan*. Esitetty lisäys kursiivilla.

Psykologipalvelut, psykiatrian erikoislääkärin ja päihdelääkärin vastaanotot järjestetään pääosin lähipalveluna ja tarvittaessa myös etäpalveluna, eli esitetään painotusta lähipalveluun.

Luku 5.2. Sosiaalipalvelut Liperin sosiaali- ja terveyskeskuksen vaikutusalueella (s. 13)

s. 13 Kasvatus- ja perheneuvolapalvelut puuttuvat kokonaan taulukosta. Näitä tulee jatkossakin tarjota vähintään Ylämyllyn alueella.

Luku 7 Vaikutukset hyvinvointialueen tilatarpeisiin (s. 17)

Tavoitetilan mukainen tilojen vähennys vaatii tarkennusta, yhteistä suunnittelua ja avointa keskustelua. Uusien ja toimivien tilojen tyhjentäminen ei ole tarkoituksenmukaista yhteisten varojen käyttöä.

Liperin kunta toivoo yhteisen vuoropuhelun aloittamista mahdollisimman pian tilatarpeiden tarkentamiseksi.

Luku 8 Vaikutukset hyvinvointialueen talouteen (s. 17)

s. 17 Liperin osalta sotetilojen neliömäärä pienentyi 19 % Siun sote kuntayhtymän toiminta-aikana (2017–2022) verrattuna kunnan oman soten tilanteeseen 31.12.2016. Tarpeettomista toimitiloista on näin ollen jo luovuttu ja jäljellä on pääosin uudehkoja tai peruskorjattuja tiloja. Jäljellä olevista tiloista luopuminen etenkin samaan aikaan, kun Joensuun seudulle rakennetaan uusia sotetoimitiloja, ei ole yhteiskunnan varojen tarkoituksenmukaisen käytön kannalta järkevää. Järjestämissuunnitelmissa olevaa yleislausetta tarpeettomista tiloista luopumisesta olisi hyvä tarkentaa suunnitelmakohtaisesti.

s. 18 Tilojen käyttöasteen parantamisessa yhteistyö nykyisten vuokranantajien kanssa on onnistumisen kannalta olennaista. Esimerkiksi Viinijärven koulun yhteyteen on suunniteltu neuvolalle ja opiskeluhuollolle kaksi tilaa, joilla olisi mahdollisesti kuusi eri käyttäjää. Aiemmat tilat saataisiin korvattua uusilla tarkoituksenmukaisemmilla tiloilla ja palvelu pystyttäisiin kuitenkin säilyttämään lähellä asiakkaita.

Vuoden irtisanomisaika ei sovellu tilanteisiin, joissa hyvinvointialueen toiveesta tiloihin tehdään muutoksia tai laajempaa peruskorjausta. Näissä tilanteissa vuokrasopimukset tulee neuvotella tapauskohtaisesti pidemmiksi.

Luku 9 Yhteenveto (s. 18–19)

Uudistamisen tavoitteena voisi olla mainittujen lisäksi myös palvelujen laadun turvaaminen. Positiivista on, että perhekeskusverkoston rooli palveluiden kehittämisessä on tunnistettu ja kirjattu suunnitelmaan.